

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

چگونه است که خیلی اوقات، کسانی می‌گویند: چرا دعا مستجاب نمی‌شود؟ در خبری هست که بنده با ندای عجز و التماس، دعا می‌کند، دعایش اجابت نمی‌شود؛ فرشتگان وساطت می‌کنند، عرض می‌کنند: خداوند، این بنده‌ی تو دعا می‌کند، تو را می‌خواند و جوابش را نمی‌دهی؟ می‌فرماید: اگر جوابش را نمی‌دهم، برای این است که در این حال تَضَرَّع و بندگی بماند. در آیه‌ی دیگری آمده: وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيضٍ (سوره فصلت، آیه ۵۱) خطاب به نوع انسان می‌فرماید که هر وقت به بلا یا بدی گرفتار می‌شود من را می‌خواند و وقتی که رفع مشکل از او کردیم و نعمت به او دادیم، رویش را برمی‌گرداند؛ انگار نه انگار که یک چنین موضوعی بوده است ولی مع ذلک خداوند فرموده که همه‌ی دعاها را قبول می‌کنم.

بعد از آنکه آدم و حوا را از بهشت بیرون کردند، می‌فرماید: فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ (سوره بقره، آیه ۳۷) آدم از خداوند، کلمات و معنایی دریافت کرد، پس خداوند توبه‌اش را قبول کرد، سپس او را برگزید یعنی همان وقتی که خدا حالت دعا می‌دهد قبول هم می‌کند. مع ذلک شرایطی در اجابت دعا هست که ما باید رعایت بکنیم: اولین چیز مسأله‌ی حَقِّ النَّاسِ است یعنی اگر حَقِّ النَّاسِ به گردن ما است، باید آن را ادا کنیم؛ چون خداوند وکیل همه‌ی بندگانش است. اگر هم امکان ندارد، برای او استغفار کنیم. در دعایی می‌گوید: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ لِكُلِّ نَذْرٍ نَذَرْتُهُ وَكُلِّ وَعْدٍ وَعَدْتُهُ وَكُلِّ عَهْدٍ عَاهَدْتُهُ ثُمَّ لَمْ أَفِ بِهِ، خدایا، از هر نذری که کردم و وفا نکردم و از هر وعده‌ای که به کسی دادم یا به خودم دادم و وفا نکردم یا هر قراردادی که با کسی بستم و وفا نکردم، مرا ببخش؛ چون نمی‌توانم پیدایشان کنم تا از آنها حلال بودی بخواهم، از تو می‌خواهم مرا ببخشی و اگر آنها رفته‌اند به هر نحوی که خودت می‌دانی، از برای من رضایت بگیر. این مسأله‌ی حَقِّ النَّاسِ است که از همه چیز واجب‌تر است. در قرآن هم هست که وقتی برادران یوسف، آن کار را در حَقِّ یوسف کردند و آن جریان طی شد، آن آخر که یوسف را شناختند (یعنی یوسف خودش را به آنها شناساند) نزد حضرت یعقوب برگشتند و به حضرت عرض کردند: ما چنین گناهی کردیم ما را ببخش، حضرت یعقوب فرمود: سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي (سوره یوسف، آیه ۹۸) به زودی از خداوند برای شما بخشش خواهم خواست. بعضی پرسیده‌اند که چرا همانوقت حضرت یعقوب استغفار نکرد؟ از میان پاسخ‌هایی که داده شده، یکی که به نظر من خیلی نادرست است، این است که حضرت یعقوب منتظر بود شب جمعه بیاید و دعا کند. شب جمعه در زمان حضرت یعقوب که موقعیتی نداشت. کلاً روزها و شب‌ها همه مثل هم هستند.

هرکدام را که خدا به آن اهمیت بدهد، اهمیت دارد؛ حال آن روز مهم در اسلام جمعه است ولی نظر من این است که حضرت یعقوب نمی دانست که آیا یوسف از این برادران گذشت کرده یا نه؟ حَقُّ النَّاسِ یعنی حَقُّ برادرشان، به گردن آنها بود. بعد که اینها به یوسف رسیدند و از او معذرت خواهی کردند، یوسف گفت: لَا تُثْرِبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ (سوره یوسف، آیه ۹۲) امروز دیگر سرزنشی بر شما نیست و رفع شد.

دوم اینکه دعای خیر بکنید؛ هرگز دعای شری یا دعای خلاف شرع استجاب نمی شود و اگر هم اجابت نمی شود از روی لطف خداست. فقط یک بار در تاریخ دیده ایم که خدا از یک مستجاب الدعوه یعنی کسی که دعوتش مورد اجابت می شد، دعای شری را قبول کرد و او بلعم باعورا بود. او خودش مقام ارجمندی در سلوک داشت، نزدیک پیغمبری بود. مجبورش کردند که دعا کند که موسی به زحمت بیفتد؛ حال چه شد که این کار را کرد؟ به هر حال خدا دعایش را قبول کرد ولی خودش را از آن اوج سلوک که داشت به ته جهنم فرستاد.

از دیگر دعاهایی که اجابت نمی شود، وقتی است که دستور خاصی را که داده اند، اجرا نکنیم و بعد از همان جهت به زحمت بیفتیم. خیلی ها نامه می نویسند که فلان کس مقداری از ما پول گرفته، حالا هر چه مطالبه می کنیم نمی دهد و هر چه دعا می کنیم اجابت نمی شود. از خیلی از آنها پرسیدم: نوشته ای دارید؟ گفتند: نخیر! همینطوری دادیم. گفتم: حَقُّش همین است، خداوند این دعای شما را اجابت نخواهد کرد، برای اینکه خودش گفته وقتی معامله ای کردید، عهده ای کردید، بنویسید.

در دعا حالات مختلف وجود دارد ولی یک حالت که قرآن صریحاً در مورد حضرت زکریا و زن حضرت گفته این است که حضرت زکریا اولادی نداشت، از خداوند خواست که خدایا به من فرزندی بده که وارث معنوی ام باشد. وَزَكَرِيَا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ (سوره انبیاء، آیه ۸۹)، وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا يَرْثُنِي وَيَرْثِ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا (سوره مریم، آیات ۶-۵) خداوند هم قبول فرمود و حضرت یحیی را به او داد. در صفت این زن و مرد می فرماید: كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ (سوره انبیاء، آیه ۹۰) اینها کار خیر را به سرعت انجام می دادند؛ معطل نمی کردند. مثلاً اگر می خواستند انفاقی به همسایه شان بکنند، نمی گفتند حالا خسته ام، شب است، فردا می روم. يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ یعنی در کار خیر، تسریع می کردند و خدا را از رغبت و از ترس می خواندند. این دو حالت، همان حالات خوف و رجاء است که باید دو بال مؤمن باشد. هر دو باید با هم متعادل باشند؛ که جلوه ی این خوف و رجاء، همین رَغَبًا وَرَهَبًا است. این است که وقتی دعا می کنیم، باید هم به خداوند امیدوار باشیم و هم از اینکه خدای نکرده دچار غضب او بشویم، بترسیم. باید هر دو حالت را داشته باشیم.

در هر زمان می توان دعا کرد. دعا، خواستن از خدا است. اصل دعا یعنی اظهار نیاز یک نیازمند به یک غنی، ارتباط اینها به صورت دعاست. ما همیشه نیازمند به خداوند هستیم، لحظه ای نیست که از خداوند بی نیاز باشیم. خداوند هم همیشه غنی و بی نیاز از همه ی بندگانش است. بنابراین وقت

دعا همیشه است. منتها ما باید توجه کنیم که وقتی احساس کردیم که نیازمندیم و خداوند بی نیاز، آنوقت عبارات دعا، منطبق با دل ما خواهد بود، وَاَلَّا لِقَلْقَه‌ی زبَان است. مثل خیلی دعاها و حتی مثل خیلی از زیارت نامه‌ها که می‌خوانیم؛ چنانکه وارد به حَرَمی می‌شویم، فرض بفرمایید حرم حضرت رضا علیه السلام، در اول ورود می‌گوییم: **أَدْخُلْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَدْخُلْ يَا نَبِيَّ اللَّهِ...** یعنی آیا داخل بشویم ای رسول خدا؟ معنای این سؤال را باید بفهمیم. اگر می‌پرسی، چرا نمی‌ایستی تا جواب بشنوی؟ باید جواب بشنوی و آن جواب هم با گوش دل شنیده می‌شود، نه با این گوش. با گوش دل باید جواب بشنوی. وارد حرم شده‌اید و بعد می‌گویید: **أَدْخُلْ؟** اگر از جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و همه می‌خواهی اجازه بگیری، پس باید حرف آنها را بشنوی، باید بدانی که جبرئیل هم خادم درگاه امام رضاست، از خادم هم باید اجازه بگیری. البته بعضی‌ها چنان اشتیاق دیدار ارباب را دارند که به خادم دم در توجهی ندارند و وقتی در باز بود، داخل می‌روند و سلام می‌کنند. به هر جهت به معنای دعایی که می‌کنیم باید توجه داشته باشیم. در مورد زمان دعا (همانطور که گفتیم) اصل همین است؛ منتها در بعضی مواقع خاص که از جهات دیگری خداوند به ما دستور توجه داده (مثلاً نمازهای پنجگانه) در آن اوقات، دعا بهتر ادا می‌شود. اوراد و تعقیبات نماز هم از همین قبیل دعاها است.

پس دعا موقع ندارد؛ چون دعا به زبان نیست، به دل است، بنابراین همیشه می‌شود دعا کرد. این است که می‌فرماید: **مَنْ فُتِحَ لَهُ بَابٌ فِي الدُّعَاءِ فَتَحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْإِجَابَةِ**، کسی که در دعا به رویش باز شد، همانوقت در اجابت هم باز شده است.

ای دعا از تو اجابت هم ز تو ایمنی از تو مهابت هم ز تو

اگر خداوند توفیق حال دعای معنوی و واقعی را به ما داد، در همانوقت اجابت هم کرده است. در واقع هر زمان که حال دعا را بدهد خودش هم خواهد گفت دعا کن. آیا شایسته است که خودش بگوید دعا کن بعد قبول نکند؟ منتها گفته‌اند چون در مواقع خاصی توجه انسان زیادتر می‌شود، در آن مواقع اگر دسته‌جمعی چیزی را از خداوند بخواهند، اجابت می‌شود. می‌گویند: اگر چهل مؤمن (در بعضی اخبار هفت مؤمن) واقعاً از صمیم قلب امری را بخواهند، خداوند قبول می‌کند یا هر شب، شب قدر است اگر قدر بدانید. هر شبی که این حالت دست داد و حال دعا بود آن شب، شب قدر است. شب‌هایی مثل شب عید فطر، عید قربان... که شب‌های بزرگی هستند، در این مواقع دعا بهتر به اجابت می‌رسد یا در اعیادی که خداوند موهبتی به یکی از بزرگان داده است در واقع به اُمت داده است. مثلاً وقتی پیغمبر صلی الله علیه و آله را تعیین فرمود، موهبتی به علی علیه السلام داده شد که در واقع برای ما هم موهبت است یا در مواقعی که یکی از بزرگان از این قفس خلاص شده (مثل موقع شهادت حضرت علی علیه السلام، رحلت حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله، شهادت حضرت امام حسین علیه السلام) و به وصال دوست رسیدند، در این مواقع دعاها بهتر به اجابت می‌رسد. **(برگرفته از شرح رساله شریفه پند صالح در جلسات فقری شب‌های جمعه تاریخ‌های تیر و مرداد و شهریور ۱۳۷۷ و بهمن و اسفند ۱۳۸۷)**

*****

یکی از چیزهای عجیب و غریب که همه‌ی ما می‌بینیم این است که به

امام زمان ^{عَلَيْهِ السَّلَامُ} نامه می نویسند و در چاه می اندازند! چرا در چاه بیندازیم؟ اگر خدا بخواهد امام زمان نظر کند در طاقچه بگذارند. در کاخک گناباد، نزدیک امامزاده‌ی آن، جایی هست که می گویند نمی دانم کاغذی می اندازند بعضی اوقات انجام می شود البته اگر این انجام شدن یک چیز طبیعی باشد، جلب توجه نمی کند ولی یک چیزی است که ما، در طبیعت نمی بینیم، این برای ما چطوری می شود؟ اگر کسی در آن لحظه‌ای که می خواهد نامه را بیندازد امام زمان را می بیند، جوابش را می دهند ولی خیلی اینهایی که این کار می کنند امام زمان که هیچ، شمر زمان را می بینند و بعد می خواهند که جواب بدهد. در دعا و آثار دعا می نویسند و اینکه چه مواقعی دعا قبول می شود، چه مواقعی قبول نمی شود؟ در مواقعی که قبول می شود همیشگی است. همیشه دعا قبول می شود. کدام دعا؟ دعایی که می گوید:

ای دعا از تو اجابت هم ز تو ایمنی از تو مهابت هم ز تو

چنین دعایی در هر جا باشد، بیابان باشد، چمنزار باشد نمی دانم بهار باشد، همیشه قبول می شود. صبح جمعه باشد، غیر از جمعه باشد اما اینکه گفتم سحر جمعه از موارد استجابت دعاست، روز جمعه با روزهای دیگر هیچ فرقی ندارد، جز اینکه چون جمعیت کمتر بیرون می آیند، هوا کمتر آلوده است، البته همین موجب می شود که توجه و توشل بهتر انجام بشود، درست است ولی اثر استجابت دعا مال این نیست، مال خود آن شخص است که دعا برای او حاصل می شود.

از مواردی که می شمردند که دعا قبول نمی شود، یکی می گویند: عاق والدین، یعنی پدر و مادر از او ناراضی باشند. پدر و مادری که جلوی چشم آدم است، اگر شخص طوری بشود که آنها از او ناراضی باشند، حَقش این است که این دعا را ببرد به شمر و یزید بدهد نه به امام حسین. این است که این چیزها هر کدام یک حکمتی دارد، فلسفه‌ای دارد. (برگرفته از گفتارهای عرفانی صبح چهارشنبه، تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۴)

بیانات حضرت آقاسی حاج دکتر نورعلی تابنده (مجدوب علیشاه) شامل: جزوات گفتارهای عرفانی / شرح رساله شریفه پند صلح / شرح فرمایشات حضرت سجاد ^{عَلَيْهِ السَّلَامُ} (شرح رساله حقوق) / شرح فرمایشات حضرت صادق ^{عَلَيْهِ السَّلَامُ} (تفسیر مصباح الشریعه و مفتاح الحقیقه) / جزوات موضوعی (درباره‌ی استخاره، خانواده، حقوق مالی و عشریه، دعا، خواب و رویا، بیماری و شفا، روح، شیطان، آداب حضور در مجلس قهرمی، امر به معروف و نهی از منکر، مصافحه، عشق، حجاب، اتحاد و همدلی و خطبه سلسله الاولیاء) / جزوات رفع شبهات با کزیده‌هایی از بیانات / جزوات پرسش و پاسخ با کزیده‌هایی از بیانات / مکاتیب عرفانی (مجموعه‌ی پاسخ به نامه‌ها) / مجموعه دستورالعمل‌ها و بیانیه‌ها / شرح و تفسیر برخی از آیات قرآن کریم / کفایت و کونهای عرفانی (مجموعه‌ی مصاحبه‌ها) منتشر شده است.

جهت سفارش و دریافت جزوات از طریق شماره تلفن ۰۹۱۲ ۵۸۳ ۸۲۴۲ و وبسایت WWW.JOZVEH121.COM اقدام فرمایید. همچنین برای دریافت کزیده‌هایی از بیانات می‌توانید به کانال @jozveh121 در برنامه‌ی تلگرام پیوندید.